

باسمه تعالی

جزوه سؤالات درس به درس دین و زندگی (۳)، پایه دوازدهم؛

طراح: قاسم مندوانی، دبیر معارف اسلامی استان خوزستان، شهرستان شادگان

ردیف	درس سوم: «توحید و سبک زندگی»	صفحه
۱	هر سبکی از زندگی ما، ریشه در چه چیزهایی دارد و از چه چیزی سرچشمه می‌گیرد؟ پاسخ: ریشه در «اندیشه‌های خاصی» دارد و از «جهان بینی ویژه‌ای» سرچشمه می‌گیرد.	۳۰
۲	شناخت ریشه اندیشه‌های خاص که از جهان بینی ویژه‌ای سرچشمه می‌گیرد، چه کمکی به ما می‌کند؟ پاسخ: به «تصمیم‌گیری درست ما» کمک فراوان می‌کند.	۳۰
۳	زندگی توحیدی، شیوه‌ای از زندگی است که ریشه در «.....» دارد. پاسخ: «جهان بینی توحیدی»	۳۰
۴	مهم‌ترین عامل در تعیین هدفها و رفتارهای هر فرد، کدام است؟ توضیح دهید. پاسخ: «افکار و اعتقادات آن فرد»-مثلاً اگر کسی پذیرفت و ایمان پیدا کرد که سعادت بشر در کسب ثروت است و انسان فقط با لذت‌های مادی خوشبخت می‌شود، به طور طبیعی، زندگی خود را صرف رسیدن به همین هدف می‌کند. یا اگر کسی چنین اندیشد و واقعاً معتقد شد که آگاهی و دانش، بزرگ‌ترین کمال انسان است و هیچ امر دیگری با آن قابل مقایسه نیست، عمر خود را به کسب علم خواهد گذراند و در همین راه سعی و تلاش خواهد کرد. پس، هر فردی متناسب با «اعتقادات خویش»، مسیر زندگی خود را انتخاب و بر همان اساس رفتار خواهد کرد.	۳۱
۵	انسانی که خداوند را به عنوان تنها خالق جهان پذیرفته است و ایمان دارد که او پروردگار هستی است، چگونه رفتاری خواهد داشت و چگونه زندگی‌ای برای خود تنظیم خواهد نمود؟ پاسخ: رفتاری متناسب با این اعتقاد خواهد داشت و یک زندگی «توحیدی» برای خود تنظیم خواهد نمود.	۳۱
۶	کدام آیه، بیانگر «بازتاب توحید در زندگی فرد» است؟ پاسخ: «إِنَّ اللَّهَ رَبِّي وَرَبُّكُمْ فَاعْبُدُوهُ هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ».	۳۱
۷	از آن جا که ایمان همه افراد یکسان نیست و دارای شدت و ضعف است، میزان این تغییرگذاری به چه چیزهایی بستگی دارد؟ پاسخ: به «درجه ایمان افراد به توحید و یکتاپرستی» دارد. یعنی هر چه ایمان فرد قوی‌تر باشد، تأثیر عملی آن در زندگی بیش‌تر و هر چه ضعیف‌تر باشد، تأثیر آن کم‌تر خواهد بود. با این معیار، هر کس می‌تواند درجه ایمان خود و تأثیر آن را در زندگی خویش بررسی کند.	۳۲
۸	کسی که بنده خداست و او را می‌پرستد، چه ویژگی‌هایی دارد؟ پاسخ: ۱- در برابر خدا، خاضع و خاشع است. ۲- خدا را محبوب و معبود خود می‌داند. ۳- بر آستان خدا نماز می‌گزارد و به درگاه او دعا می‌کند. ۴- جهت زندگی خود را خدا قرار می‌دهد. ۵- چنین انسانی در مسیر توحید گام برداشته و به «توحید عملی» رسیده است.	۳۲
۹	«توحید عملی» دارای چند بُعد است؟ آن‌ها را بنویسید. پاسخ: «دو بُعد»؛ «فردی» و «اجتماعی».	۳۲

۱۰	بعد فردی توحید عملی و ثمرات آن را بنویسید. پاسخ: هر کسی در زندگی خود از «فرمان‌های خدا اطاعت کند»، به «هرآبایی از توحید عملی» رسیده است. چنین فردی می‌کوشد تمایلات درونی و تصمیم‌ها و فعالیت‌های خود را در جهت «خواست و رضایت الهی» قرار دهد. مثلاً در انتخاب همسر، شغل، دوست، در چگونگی تحصیل، تفریح، ورزش و حتی در انتخاب نوع پوشش و به طور کلی در تمام برنامه‌های روزانه خود، خدا را در نظر می‌گیرد و تلاش می‌کند از دایره فرمان‌های او خارج نشود.	۳۲
۱۱	برای یک انسان موحد، «جهان» یا «عالم» چگونه معنایی دارد؟ توضیح دهید. پاسخ: برای یک انسان موحد؛ جهان، «معنای خاص خود» را دارد. از نظر او؛ هیچ حادثه‌ای در عالم بی‌حکمت نیست، گرچه حکمت آن را نداند. از همین رو، موحد واقعی همواره انسانی امیدوار است. در مقابل سختی‌ها و مشکلات، صبور و استوار است و آن‌ها را زمینه موفقیت‌های آینده‌اش قرار می‌دهد. باور دارد که دشواری‌های زندگی نشانه بی‌مهری خداوند نیست، بلکه بستری برای «رشد و شکوفایی» اوست.	۳۲
۱۲	«شخصیت ثابت و پایدار داشتن انسان موحد» و «برخوراری وی از آرامش روحی»، معلول و نتیجه چه چیزهایی است؟ پاسخ: معلول و نتیجه «تنظیم زندگی خود بر اساس رضایت الهی» و «پیرو فرمان‌های او بودن» است.	۳۳
۱۳	انسان موحد چون زندگی خود را بر اساس رضایت خداوند تنظیم کرده و پیرو فرمان‌های اوست، چگونه شخصیتی دارد؟ توضیح دهید. پاسخ: شخصیتی «ثابت و پایدار» دارد و «برخوردار از آرامش روحی» است. چنین فردی، موجودات جهان را مخلوق خدا می‌بیند و می‌داند که خداوند، او را در برابرشمان «مسئول» قرار داده است. همچنین، بدن خود را «امانتی الهی» می‌شمارد که خداوند به او سپرده است؛ بنابراین می‌داند که حق ندارد به آن آسیب برساند، همچنان که حق ندارد، سلامتی دیگران را به خطر اندازد.	۳۳
۱۴	چرا امام علی علیه‌السلام به مردم زمان خود و همه مردمی که به خدا ایمان دارند می‌فرماید: «تقوای الهی پیشه کنید؛ هم در مورد بندگان خدا، هم در مورد شهرها و آبادی‌ها»؟ پاسخ: زیرا که شما در برابر همه این‌ها حتی سرزمین‌ها و چهارپایان، «مسئولید». خدا را اطاعت کنید و از عصیان و نافرمانی او بپرهیزید.	۳۳
۱۵	آیا «انسان موحد» به حیوانات آسیب می‌رساند؟ بنویسید. پاسخ: «خیر»؛ بلکه به «ادامه بنا و زندگی آن‌ها» کمک می‌کند.	۳۳
۱۶	اگر از ما پرسیده شود: «چه کسی گرفتار شرک عملی می‌شود؟» چه پاسخی باید بدهیم؟ کدام آیه، مبین مطلب است؟ پاسخ: کسی که دل به هوای نفس (نبت درون) سپرده و او را معبود خود قرار دهد و اوامرش را به فرمان‌های خداوند ترجیح دهد یا در پی کسب رضایت قدرت‌های مادی و طاغوت‌ها (نبت‌های بیرون) برآید، چنین شخصی گرفتار «شرک عملی» شده است.	۳۳
۱۷	آیه شریفه: «أَرَأَيْتَ مَنِ اتَّخَذَ إِلَهَهُ هَوَاهُ أَفَأَنْتَ تَكُونُ عَلَيْهِ وَكَيْلًا يَا دَيْدِي أَنْ كَسَىٰ رَا كَه هَوَاي نَفْسُ خُود رَا مَعْبُود خُود كَرَفْت، يَا تُو مِي تَوَانِي ضَامِنِي اَوْ بَاشِي [و به دفاع از او بر خیزی]؟» به کدام نوع شرک مربوط می‌شود؟ و به کدام یک از انواع نبت‌ها اشاره دارد؟ بنویسید. پاسخ: «شرک عملی» - هوای نفس (نبت درون).	۳۳
۱۸	تسلیم بودن فرد در برابر امیال نفسانی (نبت درون) و فرمان‌پذیری از طاغوت (نبت بیرون) باعث چه چیزهایی می‌شود؟ چرا؟ پاسخ: باعث می‌شود شخص، «درونی ناآرام و شخصیتی ناپایدار داشته باشد»؛ زیرا از یک سو، هوای نفس وی هر روز خواسته جدیدی جلوی روی او قرار می‌دهد و از سوی دیگر، قدرت‌های مادی که هر روز رنگ عوض می‌کنند، او را به بردگی جدیدی می‌کشانند.	۳۴
۱۹	«بعد اجتماعی توحید عملی» به چه معناست؟ پاسخ: به معنای «قرار گرفتن همه نهادها و ارکان یک جامعه یا نظام اجتماعی در جهت خداوند و اطاعت همه جانبه از اوست.»	۳۴

۲۰	مهم‌ترین رکن یک جامعه، «.....» آن است. پاسخ: «حکومت»	۳۴
۲۱	چه زمانی یک نظام اجتماعی، «توحیدی» است؟ بنویسید.	۳۴
۲۲	یک نظام اجتماعی علاوه بر رکن «سیاسی» دارای چه ارکان دیگری است؟ توضیح دهید.	۳۵
۲۳	«جامعه توحیدی» چگونه جامعه‌ای است؟	۳۵
۲۴	«جامعه موحد» چه ویژگی‌هایی دارد؟	۳۵
۲۵	میان بُعد فردی و اجتماعی توحید، چه رابطه‌ای وجود دارد؟ توضیح دهید.	۳۵
۲۶	چه زمانی تفرقه و تضاد، جامعه را فرا می‌گیرد و امکان رشد و تعالی از بین می‌رود؟ بنویسید.	۳۵
۲۷	چه زمانی در یک جامعه توحیدی، دیگر سخنی از خداوند و فرمان‌های او نیست، بلکه سخن از حاکمیت طاغوت و دستورهای اوست؟ بنویسید. پاسخ: با فراگیر شدن تفرقه و تضاد در جامعه و از بین رفتن امکان رشد و تعالی از آن، در چنین جامعه‌ای، روز به روز انسان‌های ستمگر بیش‌تر قدرت پیدا می‌کنند و دیگران را در خدمت امیال خود به کار می‌برند.	۳۵
۲۸	«روح زندگی دینی» و «روح زندگی ضد دینی» به ترتیب کدام‌اند؟ پاسخ: «توحید» - «شرک».	۳۶
۲۹	منظور از «انسان عصر حاضر» چیست؟ بنویسید.	۳۶
	پاسخ: منظور تمام افراد جامعه نیست، بلکه جو غالب جوامع و جو حاکم بر اکثریت افراد است، نه تک‌تک افراد.	

۳۰	انسان امروز بیشتر از بت برستان قبل از اسلام که بیش از ۳۶۰ بت را می پرستیدند، به دنبال این قبیل بت پرستی هاست. درست ☐ نادرست ☒
۳۱	آیا انسان و جوامع بشری به سوی زندگی توحیدی حرکت می کنند؟ توضیح دهید. پاسخ: در ابتدا به نظر می رسد که امروزه کم تر کسی گرفتار شرک باشد و از این جهت نیز، بشر در مسیر پیشرفت می باشد اما یک واقعیت تلخ در این جا وجود دارد و آن این است که، گرچه شرک در قالب بت و مانند آن در میان بیش تر جوامع وجود ندارد، اما انواع دیگری از شرک که بسیار پیچیده تر از شرک قدیم است، در میان بشر به چشم می خورد که خوب است به آن ها توجه کنیم و برای دوری از آن ها تلاشی نماییم.
۳۲	از انواع شرک در جهان امروز، اعتقاد بسیاری از انسان ها به مالکیت جهان است؛ آن را توضیح دهید. پاسخ: امروزه، بسیاری از انسان ها «جهان خلقت» را ملک خود تلقی می کنند و بدون توجه به نظر و رأی مالک حقیقی آن، یعنی خدا، هر گونه که بخواهند در این جهان تصرف می کنند. این افراد و جوامع، در واقع خود را «مالک»، «ولی» و «پرورش دهنده (رب)» جهان می پندارند.
۳۳	سه مورد از پیامدهای منفی افراد و جوامعی که خود را مالک، ولی و پرورش دهنده جهان می پندارند بنویسید. پاسخ: ۱) تخریب محیط زیست ۲) آلوده شدن طبیعت ۳) پیدا شدن جوامع بسیار فقیر در کنار جوامع بسیار ثروتمند
۳۴	عبارت قرآنی: «أَنَا رَبُّكُمْ الْأَعْلَى» از زبان کدام طاغوت نقل شده است؟ توضیح دهید. پاسخ: برخی از انسان ها، مانند «فرعون»، خود را پروردگار بزرگ مردم معرفی می کرد؛ خود را «مالک دیگر جوامع» می پندارند و برای آن ها «تصمیم گیری» می کنند.
۳۵	چرا بسیاری از انسان ها چنان به امور دنیوی سرگرم شده اند که خدا را فراموش کرده و خداوند در قلب آن ها جایگاهی ندارد؟ پاسخ: زیرا زرق و برق و زینت دنیا و لذات و شهوات چنان در دلشان فزونی یافته که جایی برای خلوت انس با خدا و درک معنویت نیایش با پروردگار باقی نگذاشته است. گویی هوی و هوس و آن چه و آن کس که آنان را به هوس هایشان می رساند، بت و معبودشان شده و آن ها را همچون خدا می پرستند؛ و از ابزارهای جدید مانند سینما، تلویزیون، ماهواره، اینترنت و سایر رسانه ها در این راه بهره می گیرند و یکسره از خدا و آخرت غافل شده اند.
۳۶	به نظر شما وظیفه ما در مقابل وضع موجود [جامعه] چیست و چگونه می توانیم به اصلاح جامعه امروزی اقدام کنیم؟ پاسخ: قدم اول در این راه، «شناخت وضع موجود و بت پرستی نوین» است. باید دانست که قرآن کریم، معیارهای ثابت توحید و شرک یا بت پرستی را به ما نشان داده و تطبیق زندگی «فردی» و «اجتماعی» خود با این معیارها را بر عهده خودمان نهاده است. اطاعت از ارباب هایی جز خداوند، بتدگی کسانی جز او و خارج کردن دین از برنامه های زندگی و تقلید از کسانی که در جهت مخالف دین حرکت می کنند، شرک و بت پرستی است و ما باید در عین قبول خدا، دین و دستورات آن را در متن زندگی خود وارد کنیم و تمایلات دنیوی و نفسانی خود را «فرع» قرار دهیم.
۳۷	ریشه بت پرستی و شرک جدید، چیست؟ پاسخ: آن است که «برخی» از انسان ها در عین قبول داشتن خداوند (اصل توحید)، دین و دستورات دینی را در متن زندگی خود وارد نمی کنند و بر عکس، تمایلات دنیوی و نفسانی خود را «اصل» قرار می دهند.